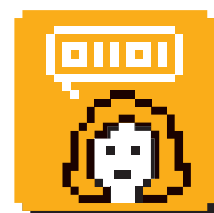
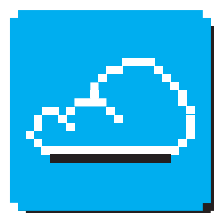
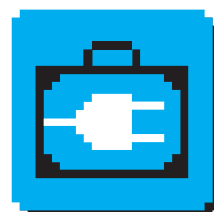
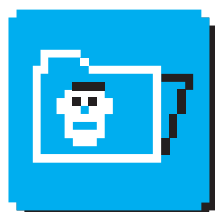

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

Digitale Implementatie Agenda.nl

ICT voor innovatie en economische groei

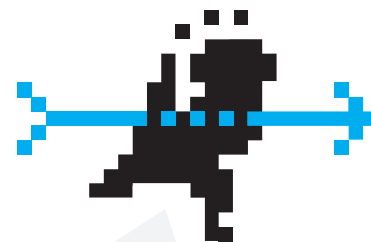
Digitale Implementatie Agenda.nl

Digital gateway to Europe

In mei 2011 is de Digitale Agenda.nl gelanceerd. Deze agenda focust op de vraag hoe ICT slim kan worden ingezet voor groei en welvaart.

Nu is het zaak om de ambities van de Digitale Agenda.nl ook daadwerkelijk te realiseren en ICT slim in te zetten voor ondernemend Nederland.

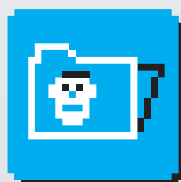
Hierover leest u meer in deze Digitale Implementatie Agenda.nl.

Bedrijven moeten slimmer kunnen werken

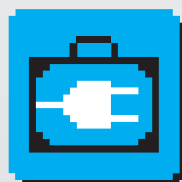
Standard Business Reporting

Ondernemingsdossier

Digitaal Ondernemersplein

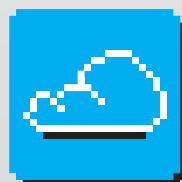
Electronisch Zakendoen

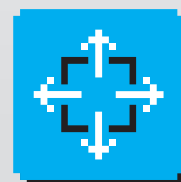
eHerkenning

EU Digital Single Market

Cloud Computing

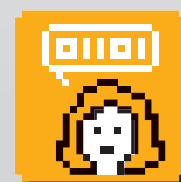
Open Data

Digitale veiligheid en vertrouwen

Veiligheid Online

Kennis die werkt

E-skills

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Programma's	9
2.1	Lagere regeldruk voor het bedrijfsleven door vereenvoudigde gegevensuitwisseling Standard Business Reporting	10
2.2	Lagere regeldruk voor het bedrijfsleven door eenmalige gegevensvastlegging Ondernemingsdossier	11
2.3	Lagere regeldruk voor het bedrijfsleven door op maat ontsluiten van overheidsinformatie Digitaal Ondernemersplein	12
2.4	Efficiënter zakendoen met de overheid door stroomlijnen wettelijk kader Recht op Elektronisch Zakendoen voor bedrijven	13
2.5	Efficiënter zakendoen met de overheid door één digitaal authenticatiemiddel eHerkenning	14
2.6	Efficiënter werken door standaardisatie van het elektronische berichtenverkeer Programma Ordening Elektronische Communicatiemarkt	15
2.7	Efficiënter en flexibeler werken door inzet van Cloud Computing Programma Productiviteit en Cloud Computing	17
2.8	Groei en innovatie met Open Data als grondstof Programma Open Data	18
2.9	Gebruikers kunnen veilig online Een ICT infrastructuur met incasseringsvermogen & Programma Digiveilig	20
2.10	Voldoende digitaal vaardige werknemers Programma Digitale Vaardigheden Beroepsbevolking	22

1 Inleiding

Met de Digitale Implementatie Agenda.nl...

Op 17 mei 2011 is de Digitale Agenda.nl¹ aan de Tweede Kamer gestuurd. Deze agenda zet de ambities neer wat betreft inzet van ICT voor groei en welvaart en de hiervoor benodigde randvoorwaarden. In de Digitale Agenda.nl is destijds aangegeven dat de Tweede Kamer later in 2011 zou worden geïnformeerd over hoe deze ambities te realiseren. De Digitale Implementatie Agenda.nl vult deze belofte in en beschrijft voor een aantal acties² de verdere implementatie. Daarnaast wordt aangegeven hoe over de voortgang van de acties zal worden gerapporteerd.

De Digitale Implementatie Agenda.nl sluit aan op de kamerbrief over het Bedrijvenbeleid³, de brief over het Ondernemersplein⁴ en de Voortgangsrapportage Regeldruk Bedrijven⁵. Binnen het bedrijvenbeleid is het proces ingezet om voor het einde van het jaar te komen tot actieagenda's voor de tien topsectoren. Daarnaast is er een ambassadeur ICT aangesteld, met ook aandacht voor regeldrukvermindering. Deze ambassadeur stelt een ICT roadmap op. Daar waar de Digitale Agenda.nl een brede reikwijdte heeft die aangrijpt op de economie als geheel kijkt de ICT roadmap naar ICT als innovatie-as binnen de topsectoren, inclusief aandacht voor toegepaste en fundamentele R&D. Door implementatie van ICT toepassingen in meerdere topsectoren kan de ICT roadmap het in de Digitale Agenda neergelegde beleid versnellen, zowel in de keten overheid - bedrijfsleven als binnen ketens als bedrijfsleven - bedrijfsleven. De roadmap wordt opgeleverd tegelijk met de innovatiecontracten van alle topteams⁶.

Om de ambities van het kabinet op het terrein van de vermindering van regeldruk⁷ te realiseren wordt versterkt ingezet op een vereenvoudigde en digitale uitwisseling van (verplichte) informatiestromen tussen overheid en bedrijfsleven en het realiseren van een betere dienstverlening. In de Digitale Implementatie Agenda.nl wordt aangegeven hoe ICT voorzieningen die kunnen bijdragen aan vermindering van regeldruk⁸ zullen worden toegepast.

Recente incidenten, zoals de kraak van Diginotar, onderstrepen de noodzaak om permanent te werken aan betrouwbare en veilige ICT. In de kamerbrief over het bedrijvenbeleid is daarom aangekondigd dat een nadere analyse wordt gemaakt over de veiligheid van ICT voorzieningen bij het elektronisch zakendoen tussen overheid en bedrijven. Hiertoe is onafhankelijk onderzoek gedaan, uitgevoerd door Collis en HEC. Bij dit onderzoek zijn zowel in het ontwerp als in de feitelijke werking van de betreffende ICT voorzieningen geen

---

1 Kamerbrief 'Digitale Agenda.nl', TK 2010 – 2011, 29 515, nr. 331

2 Het betreft de acties zoals gemarkeerd in H6 van de Digitale Agenda.nl en het Digitale Ondernemersplein.

3 Kamerbrief 'Naar de top het bedrijvenbeleid in actie(s)', TK 2010 – 2010, 32637, nr. 15

4 Kamerbrief 'Ondernemerspleinen', TK 2011 – 2012, 32004, nr. 3

5 Kamerbrief 'Aanbieding voortgangsrapportage Regeldruk Bedrijven', TK 2010 – 2011, 29515, nr. 515

6 In dit kader wordt ook gekeken naar de resultaten van de 'Verkenning betere e-dienstverlening in de topgebieden agrofood en tuinbouw 2012 t/m 2015'.

7 In 2012 liggen de administratieve lasten 10% lager dan in 2010 en in 2015 zijn deze verminderd met 25%.

8 In de Voortgangsrapportage Regeldruk Bedrijven zijn in dit kader genoemd het Ondernemingsdossier (zie paragraaf 2.2) en Standard Business Reporting (2.1) waar het gaat om vereenvoudigde en eenmalige gegevensvastlegging, en het Recht op Elektronisch Zakendoen (2.4) en Antwoord voor Bedrijven (onderdeel van het Digitale Ondernemersplein, 2.3) ten aanzien van het realiseren van een betere dienstverlening.

blokkerende tekortkomingen geïdentificeerd. Deze kunnen daarmee als voldoende veilig worden beschouwd. Het onderzoek bevat verder een aantal handreikingen om de veiligheid van de onderzochte voorzieningen verder te versterken. Momenteel wordt bezien hoe deze handreikingen geïmplementeerd kunnen worden.

...ICT daadwerkelijk slim inzetten voor ondernemend Nederland.

Hieronder staan de programma's genoemd waarvan in de Digitale Agenda.nl is aangekondigd dat deze nader zouden worden uitgewerkt, inclusief het Digitale Ondernemersplein. In hoofdstuk 2 wordt verder toegelicht op welke acties er de komende jaren binnen deze programma's wordt ingezet. Daarnaast vermeldt deze inleiding een aantal acties waarop een belangrijke wijziging of aanvulling heeft plaatsgevonden ten opzichte van hetgeen vermeld stond in de Digitale Agenda.nl. Hiermee wordt duidelijk welke acties er de komende jaren worden ingezet binnen de vier actielijnen van de Digitale Agenda.nl. De actielijn 'meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken' ziet toe op inzet van ICT voor een efficiëntere digitale gegevensuitwisseling tussen overheid en bedrijfsleven en meer groeikansen voor ondernemers. De overige drie actielijnen beschrijven de hiervoor benodigde randvoorwaarden; een open en snelle infrastructuur, die met vertrouwen kan worden gebruikt en voldoende (benutting van) ICT kennis.

> *Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken...*

Door slimmer te werken met ICT krijgen bedrijven kansen om efficiënter te werken én te groeien. Efficiënter werken is mogelijk als ondernemers minder regeldruk ervaren. ICT kan hier aan bijdragen door de gegevensuitwisseling voor veel voorkomende transacties tussen bedrijfsleven en overheid te vereenvoudigen en te digitaliseren⁹. Zo wordt het de komende jaren voor bedrijven mogelijk om een aanzienlijk deel van de financiële rapportages aan onder meer de Belastingdienst en Kamers van Koophandel aan te leveren via de internationale standaard **Standard Business Reporting (SBR)**. Het **Ondernemingsdossier** wordt, op basis van een evaluatie, naast de koploperbranches opgeschaald naar minimaal drie nieuwe (top) sectoren. Hiermee wordt invulling gegeven aan het principe van eenmalige gegevensvastlegging. Ook het verbeteren van de dienstverlening van de overheid aan bedrijven is een belangrijke factor bij het verminderen van regeldruk en het efficiënter kunnen werken. De dienstverlening van de overheid wordt verbeterd doordat ondernemers vanaf medio 2012 via het **Digitale Ondernemersplein** op één plek terecht kunnen voor hun overheidszaken. In de jaren daarna zal worden ingezet op verbreding van de dienstverlening door andere overheden en uitvoeringsorganisaties. Het **Recht op Elektronisch Zakendoen** voor ondernemers zal de komende jaren via een wetgevingstraject worden geïmplementeerd. Hierdoor wordt de overheidsdienstverlening ook via de elektronische weg toegankelijk voor ondernemers. Door middel van het grootschalig uitrollen van **eHerkenning** en het toevoegen van functionaliteiten wordt het voor bedrijven makkelijker zich te identificeren en authenticeren bij de overheid. **Standaarden** voor elektronisch zakendoen met de overheid dragen ook bij aan efficiënte gegevensuitwisseling. Daarom zal de komende jaren worden ingezet op beschikbaarheid en meer (her)gebruik van open standaarden, onder meer in topsectoren. Om de mogelijkheden van Cloud Computing te benutten zal het programma **Productiviteit en Cloud Computing** zich richten op het op orde brengen van de randvoorwaarden voor een veilig en grootschalig gebruik van deze techniek, met name binnen het MKB.

Naast efficiënter werken moeten ondernemers ook kunnen groeien. Zo wordt in het programma **Open Data** de komende jaren zoveel mogelijk overheidsdata openbaar gemaakt,

Standard Business Reporting

Ondernemingsdossier

Digitaal Ondernemersplein

Elektronisch Zakendoen

eHerkenning

EU Digital Single Market

Cloud Computing

Open Data

⁹ Zo leidt invoering van het Ondernemingsdossier voor betrokken bedrijven in de deelnemende branches tot een vermindering van regeldruk van ten minste 15%.

op basis van behoefte van ondernemers. Ondernemers kunnen deze data verwerken tot nieuwe toepassingen en diensten. Door het wegnemen van grensoverschrijdende handelsbarrières kunnen ondernemers profiteren van de schaalgroote van de (digitale) Europese markt. Om barrières voor het aanbieden van online content en innovatie weg te nemen zijn in de Digitale Agenda.nl twee onderzoeken aangekondigd¹⁰. Deze onderzoeken worden in 2011 uitgezet. De resultaten worden verwacht in 2012.

> ...over een snelle en open infrastructuur...

Conform het regeerakkoord bevordert het kabinet een vrij en open internet. Toegang tot internet (netneutraliteit) is daartoe belangrijk en is in juni 2011 onderdeel geworden van het voorstel tot wijziging van de Telecommunicatiewet. Dit gebeurde op het moment dat meerdere aanbieders van toegang tot mobiel internet innovatieve concurrerende diensten wilden belemmeren. Hierdoor kwam het in de Digitale Agenda.nl voorgestane instrument van transparantie en vertrouwen op marktwerking onder druk te staan. Met deze nieuwe wettelijke borging wordt beoogd dat aanbieders van internettoegang geen diensten of toepassingen op het internet mogen vertragen of belemmeren, met enkele uitzonderingen zoals in geval van congestie of ten behoeve van veiligheid.

> ... die met vertrouwen kan worden gebruikt...

Het ontbreken van voldoende vertrouwen in ICT kan een rem zijn op het gebruik en daarmee op economische groei en innovatie. Een hoge mate van weerbaarheid en continuïteit van de ICT infrastructuur en voldoende kennis over het veilig kunnen gebruiken van ICT zijn van belang om het vertrouwen op peil te houden. Het kabinet onderneemt daarom acties om het incasseringsvermogen van de ICT infrastructuur te verhogen. Daarnaast wordt binnen het programma **Digiveilig**¹¹ door publieke en private partners samengewerkt om kennis uit te wisselen en voorlichting te verzorgen over veilig gebruik van ICT. Dit programma bouwt voort op het eerder aangekondigde programma Veilig Elektronisch Zakendoen¹². De recente aandacht voor veilige en betrouwbare ICT rechtvaardigen een bredere scope dan alleen zakendoen. Het programma wordt uitgevoerd in samenwerking met het Platform Internet Veiligheid¹³. Evenals de Tweede Kamer¹⁴ hecht het kabinet aan het belang van e-privacy. Het kabinet komt in 2012 met een nadere visie op e-privacy. Een actie die in de Digitale Agenda.nl onder die noemer staat, is de invoering van een cookiebepaling om consumenten meer inzicht en zeggenschap te geven over gebruik van hun persoonsgegevens. Met een onlangs aangenomen amendement¹⁵ op het voorstel tot wijziging van de Telecommunicatiewet, wordt een strenger regime voorgesteld dan oorspronkelijk voorzien. Alle twijfel moet worden uitgesloten of een consument zijn toestemming heeft gegeven voor de verwerking van persoonsgegevens. Het amendement regelt daartoe dat er bij tracking cookies voor commerciële, ideële of charitatieve doeleinden vermoed wordt sprake te zijn van verwerking van persoonsgegevens. Daardoor is de Wet Bescherming Persoonsgegevens van toepassing; als de gebruiker van de cookies er niet in slaagt te bewijzen dat er geen sprake is van verwerking van persoonsgegevens, is ondubbelzinnige toestemming van de consument vereist.

Veiligheid Online

¹⁰ Zie ook Digitale Agenda.nl, 2.6. Het betreft onderzoek naar het achterblijven van de markt voor het legaal digitaal aanbod online bij de markt voor offline aanbod en onderzoek naar de economische gevolgen van de introductie van een open norm, zoals een 'fair use uitzondering', in het Nederlandse auteursrecht.

¹¹ Dit programma wordt nader vormgegeven in samenhang met het programma Digitale Vaardigheden Beroepsbevolking. Hiertoe wordt de strategische raad Digivaardig & Digiveilig ingesteld.

¹² Zie Digitale Agenda.nl, paragraaf 4.5.

¹³ Het Platform Internet Veiligheid is een publiek privaatsamenwerkingsverband dat er op is gericht om de Internetveiligheid te verbeteren, gezien vanuit het perspectief van de eindgebruiker.

¹⁴ TK 2011 – 2012, 24095, nr. 294 (motie Gesthuizen/Verhoeven)

¹⁵ TK 2010 – 2011, 32549, nr. 39

> ...en met kennis die werkt.

Digitale vaardigheden voor het slim benutten van ICT worden steeds belangrijker maar het aanbod sluit kwalitatief en kwantitatief onvoldoende aan op de vraag. Daarom zal het programma **Digitale Vaardigheden Beroepsbevolking** de komende jaren inzetten op beschikbaarheid van voldoende digitaal vaardige werknemers, in het bijzonder in het MKB, de topsectoren en de Rijksoverheid. Via de in de topsectorenaanpak aangekondigde Human Capital Agenda's worden tekorten aan digitaal vaardige werknemers in topsectoren aangepakt. Daarnaast wordt door het ministerie van EL&I in de periode 2012 – 2014 voor 7 miljoen euro en door het ministerie van OCW structureel, olopend tot 15 miljoen euro, geïnvesteerd in de ICT onderzoeksinfrastructuur¹⁶. Met deze nieuwe middelen wordt onder andere de aanschaf van een nieuwe nationale supercomputer gefinancierd en wordt een nieuw landelijk High Performance datacenter neergezet. Dit is nodig om de nationale ICT onderzoeksinfrastructuur op competitief niveau te houden en aansluiting te houden bij Europese en mondiale ontwikkelingen. Bovendien wordt hiermee voor de industrie en het MKB de toegang tot en ondersteuning voor pre-competitief onderzoek op deze geavanceerde infrastructuur mogelijk gemaakt. Daarmee draagt deze investering bij aan de versterking van het vestigingsklimaat in Nederland. Ook komt er jaarlijks 6,2 miljoen vrij voor toegepast ICT onderzoek. Dit budget wordt ingezet voor onderzoek dat past binnen de actielijnen van de Digitale Agenda.nl en zal zoveel mogelijk worden gerelateerd aan de versterking van de topsectoren.

Voortschrijdende globalisering vraagt om duidelijke strategische profilering van Nederland. Onderzoek¹⁷ laat zien dat Nederland op dit moment op het gebied van fysieke telecomnetwerken en de internationale ICT-onderzoeksinfrastructuur van SURFnet een 'Digital Gateway to Europe' is. Hierop kan worden voortgebouwd door sectorspecifieke platformen te ontwikkelen. In de financiële dienstverlening is Interpay hier een succesvol voorbeeld van. Vanuit de topsectoren kunnen in publiek private samenwerkingsverbanden vergelijkbare platformen worden gecreëerd en geëxporteerd worden in de logistiek, tuinbouw en creatieve industrie. Zo wordt hoogwaardige kennis en economische activiteit toegevoegd aan de reeds aanwezige excellente fysieke infrastructuur en wordt de Nederlandse concurrentiepositie versterkt¹⁸. De resultaten van dit onderzoek zijn input voor de Nederlandse acquisitiestrategie die in het kader van topsectoren wordt opgesteld. Het Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) zal op basis van de resultaten een instrumentarium ontwikkelen voor het aantrekken van buitenlandse investeringen, gerelateerd aan ICT. Nederland wil zich hiermee positioneren als *Digital Gateway to Europe* en bijdragen aan de ambitie om in 2020 te behoren tot de top 5 van de kenniseconomieën in de wereld. De onlangs afgesloten Memorandum of Understanding met China op het terrein van e-commerce draagt hier aan bij¹⁹.

Tevens wordt met de Digitale Implementatie Agenda.nl een aantal toezeggingen aan de Tweede Kamer ingelost. Zo worden de activiteiten geborgd die voortvloeien uit de evaluatie van het actieprogramma Nederland Open in Verbinding (2008 – 2011)²⁰. Onder meer wordt het beleid voortgezet dat open standaarden de norm zijn bij aanschaf en gebruik van ICT producten en -diensten door overheidsorganisaties²¹. Naar aanleiding van de toezeggingen tijdens de Kamerbehandeling van de Digitale Agenda.nl op 15 september 2011 wordt

¹⁶ Zie ook pagina 49 van de Strategische Agenda Hoger Onderwijs, Onderzoek en Wetenschap.

¹⁷ Onderzoeksrapport NL: Digital Gateway to Europe, Roland Berger Strategy Consultants, november 2011.

¹⁸ Het onderzoeksrapport NL: Digital Gateway to Europe schat de potentiële additionele toegevoegde waarde van de voorgestelde aanpak op € 15 miljard in 2017. Dit komt neer op een bijdrage van ongeveer 25% aan de groei van het Nederlands BBP in de komende jaren.

¹⁹ De komende drie jaar wordt een werkgroep ingesteld waarin beide landen kennis en ervaring uitwisselen op het gebied van onder andere webwinkels. Dit kan leiden tot exclusieve opdrachten voor Nederlandse bedrijven.

²⁰ Deze evaluatie wordt tegelijkertijd met Digitale Implementatie Agenda.nl aan de Tweede Kamer verzonden.

²¹ In paragraaf 2.7 is aangegeven om welke activiteiten het nog meer gaat.

verwezen naar de brief over het Ondernemersplein²² en de uitwerking van het Recht op Elektronisch Zakendoen in paragraaf 2.5²³. Als invulling van de motie Verhoeven²⁴ wordt specifieke aandacht gegeven aan productiviteitsverbetering binnen het MKB. Inzet van Cloud Computing binnen het MKB, organisatorische innovaties door ICT vaardige MKB-ers en efficiënter werken door ketendigitalisering dragen bij aan productiviteitsverbeteringen. In dit kader onderschrijft het kabinet het initiatief Nederland Verdient Online²⁵ om Nederlandse bedrijven, en specifiek het MKB, door online aanwezigheid meer te laten profiteren van de Internet economie en daarmee ook productiever te worden.

Voorgaande geeft aan hoe invulling wordt gegeven aan de in de Digitale Agenda.nl gemarkeerde acties en welke belangrijke wijzigingen hebben plaatsgevonden ten opzichte van hetgeen vermeld stond in de Digitale Agenda.nl. Er is breed (bestuurlijk) draagvlak nodig om de uitvoering van de Digitale Agenda.nl en de Digitale Implementatie Agenda.nl te laten slagen. Bovendien is het van belang de voortgang van het beleid te volgen. Hiertoe wordt, op verzoek van diverse partners, het High Level Overleg Digitale Agenda.nl opgericht. Dit overleg adviseert de minister van EL&I over de voortgang van de acties uit de Digitale Agenda.nl. Daarnaast zal dit overleg zich bezighouden met het agenderen van de samenhang tussen onderwerpen uit de Digitale Agenda.nl, het *adresseren* van mogelijke knelpunten bij implementatie van acties en het *attenderen* van de achterban voor draagvlak. Leden van dit overleg zijn afkomstig uit bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen en hebben een belangrijke rol bij een adequate realisatie van het beleid. Het secretariaat van het High Level Overleg wordt opgezet in samenwerking met VNO-NCW en MKB-Nederland. De verbinding met de topsectorenaanpak en de ICT Roadmap wordt gelegd door deelname van de ambassadeur ICT, met aandacht voor regeldrukvermindering. Ook de samenhang met de Europese Digitale Agenda²⁶ en de Digitale Steden Agenda²⁷ wordt geborgd via het High Level Overleg Digitale Agenda.nl. Naast Europa en het Rijk zijn ook diverse steden bezig met een eigen digitale agenda. Een aantal thema's uit deze agenda²⁸ biedt mogelijkheden tot samenwerking. Deze zullen de komende tijd worden uitgewerkt, onder andere via vertegenwoordiging van steden in het hiervoor beschreven High Level Overleg en structureel bestuurlijk overleg met de G32.

De implementatie van de Digitale Agenda.nl is een gezamenlijke actie van de overheid en diverse publieke en private partners. De Tweede Kamer zal medio 2013 via een midterm worden geïnformeerd over de voortgang van de realisatie van de Digitale Agenda.nl.

De hierboven gemarkeerde programma's worden in hoofdstuk 2 verder toegelicht. Bij de verdere uitvoering van deze programma's wordt wat betreft inhoud en tempo van realisatie aangesloten op de uitwerking van recent aan de Tweede Kamer aangeboden I-strategie²⁹ van het ministerie van BZK. De realisatie van de programma's zal worden gefinancierd uit de EL&I-begroting, aangevuld met PRIMA-budget.

---

22 Dit betreft de toezegging om te onderzoeken of er behoefte is aan een digitale ja/nee sticker. In de brief over het Ondernemersplein wordt de invoering van een dergelijke ja/nee sticker aangekondigd.

23 Dit betreft het recht van ondernemers op eenmalige gegevensaanlevering en de plicht van overheden om open data ter beschikking te stellen.

24 TK 2011 – 2012, 24095, nr. 293 (motie Verhoeven).

25 Voortvloeiend uit het rapport 'Interned - Hoe het internet de Nederlandse economie verandert' (Boston Consulting Group, april 2011). Dit initiatief wordt begin 2012 officieel gelanceerd door PostNL, ING, Google Nederland en Weebly en wordt ondersteund door MKB Nederland en Thuiswinkel.org.

26 Europese Commissie, Een digitale agenda voor Europa, 2010.

27 De Digitale Steden Agenda is een initiatief van Stedenlink, Nicis, G32 en de G4.

28 Dit betreft 'Onze Stad' (onderwerp Open Data), 'Groene Stad' (onderwerp Slimme Energienetten) en 'Bedrijvige stad' (onderwerpen Cloud Computing, Snelle toegang tot Internet en Ondernemingsdossier).

29 TK 2011 – 2012, 26643, nr. 216.

2 Programma's

2.1	Lagere regeldruk voor het bedrijfsleven door vereenvoudigde gegevensuitwisseling Standard Business Reporting	10
2.2	Lagere regeldruk voor het bedrijfsleven door eenmalige gegevensvastlegging Ondernemingsdossier	11
2.3	Lagere regeldruk voor het bedrijfsleven door op maat ontsluiten van overheidsinformatie Digitaal Ondernemersplein	12
2.4	Efficiënter zakendoen met de overheid door stroomlijnen wettelijk kader Recht op Elektronisch Zakendoen voor bedrijven	13
2.5	Efficiënter zakendoen met de overheid door één digitaal authenticatiemiddel eHerkenning	14
2.6	Efficiënter werken door standaardisatie van het elektronische berichtenverkeer Programma Ordening Elektronische Communicatiemarkt	15
2.7	Efficiënter en flexibeler werken door inzet van Cloud Computing Programma Productiviteit en Cloud Computing	17
2.8	Groei en innovatie met Open Data als grondstof Programma Open Data	18
2.9	Gebruikers kunnen veilig online Een ICT infrastructuur met incasseringsvermogen & Programma Digiveilig	20
2.10	Voldoende digitaal vaardige werknemers Programma Digitale Vaardigheden Beroepsbevolking	22

2.1 Actielijn 1

Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken

Lagere regeldruk voor het bedrijfsleven door vereenvoudigde gegevensuitwisseling

Standard Business Reporting

Aanleiding & doel

Standard Business Reporting (SBR) is een internationale standaard waarbij financiële rapportagestromen zoals belastingaangiftes worden vereenvoudigd en gedigitaliseerd. De overheid wil deze standaard zo breed mogelijk inzetten bij gegevensuitwisseling tussen overheid en bedrijfsleven en tussen overheden onderling. Dit draagt bij aan vermindering van regeldruk voor het bedrijfsleven en aan een efficiëntere overheid.

Resultaat

In 2015 is het voor bedrijven mogelijk om een aanzienlijk³⁰ deel van de financiële rapportages aan de Belastingdienst, de Kamers van Koophandel en het CBS aan te leveren via SBR. Tevens wordt SBR breed ingezet binnen de (semi-)overheid. Hiertoe wordt het programma SBR, in samenwerking met publieke en private partners, versneld, verbreed en versterkt.

Acties

Versnellen exclusief gebruik SBR voor financiële rapportagestromen

- > Inkomstenbelasting (IB) en vennootschapsbelasting (VpB) kunnen, voor zover sprake is van machine-to-machine aanlevering, enkel nog via SBR aangeleverd worden (2013). Hiertoe worden in 2013 nog niet aangesloten fiscale intermediairs aangesloten. Hierna volgen de OB aangifte en Opgave Intra Communautaire Prestaties (ICP) (2014).
- > De aanlevering van de jaarrekening bij de Kamers van Koophandel en bepaalde CBS statistieken gaan enkel nog via SBR (2014).

Verbreden gebruik door toepassing SBR bij (semi-)overheden en bedrijven

- Verkennen of SBR de standaard wordt voor diverse financiële rapportages binnen het publieke domein zoals voor subsidies en processen binnen de agroketen, zorg en onderwijs (2012 - 2014). Hiertoe worden in 2011 en 2012 verbredingspilots opgestart binnen de onderwijssector, de topsector Agro&food en bij het verstrekken van subsidies aan ondernemers door EL&I, Agentschap NL. Bij positief resultaat zal worden opgeschaald.
- Verkennen of SBR steeds meer de standaard voor diverse financiële rapportages kan worden binnen het private domein, met name in de financiële sector (2012 - 2014).

Versterken governance en beheer

- Inrichting governance en beheer van gezamenlijke voorzieningen en uitvraagprocessen is afgerond om breed gebruik van SBR mogelijk te maken (2012).

³⁰ Dit betreft de aangifte omzet-, inkomsten- en vennootschapsbelasting bij de Belastingdienst, het deponeren van de jaarrekening bij de Kamers van Koophandel en het aanleveren van bepaalde statistieken bij het CBS.

³¹ De zogenaamde regeldichte branches en sectoren.

³² Voor betrokken bedrijven in de deelnemende branches leidt invoering van het Ondernemingsdossier tot een vermindering van regeldruk van ten minste 15%.

³³ TK 2010 – 2011, 31311, nr. 66 (motie van de leden Verhoeven en Braakhuis).

³⁴ Input hiervoor zijn onder meer een onderzoek naar de behoefte aan het Ondernemingsdossier in andere (top)sectoren en een onderzoek naar de samenhang tussen het Ondernemingsdossier en andere digitale overheidsvoorzieningen die een dossierfunctie hebben of overwegen, waaronder voorzieningen die gebruikt worden

2.2 Actielijn 1

Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken

Lagere regeldruk voor het bedrijfsleven door eenmalige gegevensvastlegging

Ondernemingsdossier

Aanleiding & doel

Ondernemers moeten in het kader van informatieverplichtingen voor bijvoorbeeld toezicht, handhaving en vergunningverlening meerdere malen, deels dezelfde, gegevens aanleveren bij verschillende overheden. Dit levert efficiencyverliezen op en verhoogt onnodig de regeldruk. Door het eenmalig vastleggen van gegevens kan een efficiëntere gegevensuitwisseling tussen overheid en bedrijfsleven worden gerealiseerd.

Resultaat

In 2015 kunnen bedrijven in branches en sectoren met veel wet- en regelgeving³¹ gegevens waar in het kader van toezicht, handhaving en vergunningverlening om gevraagd wordt, eenmalig en digitaal opslaan in hun Ondernemingsdossier. Overheidsinstanties worden vervolgens door ondernemers gemachtigd deze gegevens in te zien en meervoudig te gebruiken. Dit draagt bij aan de vermindering van regeldruk³² en geeft invulling aan de motie Verhoeven over eenmalige gegevensvastlegging³³.

Ondernemingsdossier

Acties

Invoeren Ondernemingsdossier in koploperbranches

- > Het Ondernemingsdossier wordt ingevoerd in drie koploperbranches, (horeca, recreatie, rubber- en kunststofindustrie). Gestart wordt met 46 bedrijven, 11 gemeenten, 2 provincies en 2 rijksinspecties (eind 2011).
- > Stapsgewijs uitbreiden van het aantal deelnemende bedrijven en aangesloten overheidsorganisaties (2012 – 2014).

Verbreden aanpak naar andere (top)sectoren

- > Verbreden aanpak naar minimaal drie nieuwe (top)sectoren, op basis van evaluatie³³ (medio 2012). Hierbij wordt onder meer gekeken naar Agro&food, Tuinbouw en Creatieve Industrie.

Creëren bestuurlijk draagvlak

- > Om bestuurlijk draagvlak te borgen en knelpunten aan te pakken die zich voordoen bij de invoering van het Ondernemingsdossier is tot en met 2012 het Beraad Ondernemingsdossier ingesteld. Het Beraad brengt eind 2012 advies uit over de vervolgstappen na 2012.

Koppeling met Regelhulp

- > Bij het opstellen van de strategie voor brede invoering van Regelhulp³⁴ wordt aangegeven hoe en onder welke voorwaarden deze dienst zal worden aangeboden via het Ondernemingsdossier (begin 2012).
- > In lijn met deze strategie wordt invoering van Regelhulp in de topsector Agro&food onderzocht, op basis van open data (2012).

binnen de sectoren Agro&food en Tuinbouw. Hierbij wordt ook gezien hoe het Ondernemingsdossier en deze voorzieningen elkaar, vanuit het perspectief van de ondernemer, kunnen versterken. Beide onderzoeken zijn gereed in februari 2012.

35 Zoals aangekondigd in de Digitale Agenda.nl. Door Regelhulp krijgen ondernemers via hun profiel inzicht in relevante wet- en regelgeving en acties die ze op basis hiervan moeten ondernemen.

2.3 Actielijn 1

Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken

Lagere regeldruk voor het bedrijfsleven door op maat ontsluiten van overheidsinformatie

Digitaal Ondernemersplein

Aanleiding & doel

De huidige digitale informatievoorziening, voorlichting en ondersteuning op het gebied van (internationaal) ondernemerschap is versnipperd. Ondernemers worden naar verschillende loketten verwezen voor het verkrijgen van informatie en het afhandelen van transacties. Dit leidt tot onnodig verlies aan productieve uren. Door het creëren van één digitaal portaal voor ondernemers wordt de fragmentatie op het terrein van digitale informatievoorziening van de overheid aan bedrijven verminderd. Dit spaart bedrijven tijd die ze kunnen gebruiken om te ondernemen. Daarbij wordt de kwaliteit van de overheidsdienstverlening aan bedrijven verhoogd.

Resultaat

In 2015 kunnen ondernemers voor al hun overheidszaken terecht bij één digitaal loket: het Digitale Ondernemersplein. Hiertoe wordt eerst de dienstverlening van de Kamers van Koophandel, Syntens en AgentschapNL³⁶ geïntegreerd. Daarna wordt ingezet op verbreding van de dienstverlening door andere overheden en uitvoeringsorganisaties.

Acties

- > Lancering van de eerste versie van het Digitale Ondernemersplein door de Kamers van Koophandel, Syntens en AgentschapNL (2012). De ondernemer krijgt hiermee via één portaal toegang tot relevante overheidsinformatie over ondernemerschap en innovatie, kan subsidies aanvragen en het Handelsregister raadplegen.
- > Doorontwikkelen Digitale Ondernemersplein zodat in 2015 ondernemers voor al hun overheidszaken terecht kunnen bij één digitaal loket. Hiertoe wordt samen met ondernemers en overheidspartijen een toekomstbeeld 'Digitaal Ondernemersplein voor 2015' opgesteld, inclusief een plan van aanpak (2012). Dit plan concretiseert de acties die nodig zijn om de gestelde ambities voor 2015 te realiseren. Onderdeel van dit plan is het vormgeven van de randvoorwaarden waarbinnen het Digitale Ondernemersplein wordt ontwikkeld en de (sturing op de) technische samenhang tussen het Digitaal Ondernemersplein en de reeds ontwikkelde eOverheidsbouwstenen, zoals eHerkenning en SBR. Voor wat betreft het verbreden van de dienstverlening van het Digitale Ondernemersplein met de dienstverlening van andere overheden en uitvoeringsinstanties wordt gekeken naar de uitwerking van het Recht op Elektronisch Zakendoen (zie paragraaf 2.4) de aanpak voor het Digitale Ondernemersplein kan versterken³⁷.

³⁶ Dit omvat tevens de dienstverlening van het huidige loket Antwoord voor Bedrijven.

³⁷ Als voorbeeld kan hier dienen het aanbod van digitale diensten door Dienst Regelingen, dat circa 100% is. Tevens worden bij dit plan van aanpak betrokken de resultaten van de pilots 'dienstverleningsaanbod op maat', 'digitaal volgen van het dienstverleningsproces via tracking & tracing' en 'dienstenregister', die plaatsvinden binnen het traject 'Visie op e-dienstverlening' en het begin 2012 te verschijnen programmaplan 'eDienstverlening 2012 – 2015'.

2.4 Actielijn 1

Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken

Efficiënter zakendoen met de overheid door stroomlijnen wettelijk kader

Recht op Elektronisch Zakendoen voor bedrijven

Aanleiding & doel

De bouwstenen voor een digitale dienstverlening van overheden aan bedrijven zijn grotendeels gereed. Grootchalig gebruik blijft echter uit doordat implementatie te vrijblijvend is. Door wetgeving kan vrijblijvendheid worden doorbroken en kan worden vastgelegd dat de overheidsdienstverlening aan bedrijven op een eenvormige manier wordt gedigitaliseerd. Ondernemers kunnen zo hun elektronische transacties met de overheid efficiënter afhandelen. Een wettelijk kader lost tevens steeds terugkerende juridische en bestuurlijke vraagstukken op rondom beheer, eenmalige gegevensuitvraag en authenticatie.

Resultaat

In 2015 is het wettelijke kader voor elektronisch zakendoen voor ondernemers gestroomlijnd en krijgen ondernemers het Recht op Elektronisch Zakendoen met de overheid. Hiermee wordt vastgelegd dat:

1. alle overheidsdienstverlening ook via de elektronische weg toegankelijk is voor bedrijven/ondernemers³⁸.
2. een aantal spelregels gaan gelden waar overheidsdienstverleners zich aan moeten houden bij het digitaliseren van hun dienstverlening³⁹.

Het wetgevingstraject omvat tevens onderzoek naar een recht voor ondernemers op eenmalige gegevensaanlevering en de plicht van overheden om open data ter beschikking te stellen⁴⁰.

Acties

Een wetgevingstraject kent een aantal voorgeschreven stappen en duurt gemiddeld 2 jaar. Binnen het traject dienen een aantal beleidsvragen beantwoord te worden. Dit betreft onder meer het bepalen welke voorzieningen er binnen het Recht op Elektronisch Zakendoen vallen, wie de verantwoordelijkheid draagt voor deze voorzieningen en onderzoek naar de kosten die gemoeid zijn met invoering en hoe hier redelijkerwijs rekening mee gehouden kan worden. De implementatie van de wet ligt op een later tijdstip om overheden voldoende tijd te geven zich voor te bereiden op de (praktische) implicaties.

Globale planning

- > Doorlopen Integraal Afwegingskader (IAK) voor beleid en regelgeving en informatiekundige toets (2012).
- > Doorlopen overige processtappen wetgevingstraject (2012 – 2013).
- > Indienen wetsvoorstel bij Tweede Kamer (2013).
- > Invoering van de wet (2014 – 2015).
- > Volledige implementatie (2017 – 2018).

³⁸ Er zal zoveel mogelijk worden aangesloten bij in de bedrijfspraktijk gangbare processen en standaarden.

³⁹ Hierbij valt te denken aan het verplichten dat voorzieningen veilig, robuust en gestandaardiseerd zijn.

⁴⁰ Naar aanleiding van toezeggingen tijdens het AO Telecom van 15 september 2011.

2.5 Actielijn 1

Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken

Efficiënter zakendoen met de overheid door één digitaal authenticatiemiddel

eHerkenning

Aanleiding & doel

Het programma eHerkenning zet in op ontwikkeling en grootschalig gebruik van één digitaal authenticatiemiddel waarmee bedrijven bij zoveel mogelijk overheidsdienstenverleners terecht kunnen. Bedrijven kunnen zo veilig en efficiënt digitaal zakendoen met de overheid. Dit draagt bij aan vermindering van administratieve lasten⁴¹ en een betere overheidsdienstverlening.

Resultaat

In 2014 is 80% van de overheden die digitale diensten aan bedrijven leveren aangesloten op eHerkenning. In 2012 is dat 10%. Hiertoe zal eHerkenning breed worden uitgerold naar zoveel mogelijk overheidsdienstverleners. Om een brede uitrol te bevorderen zullen de functionaliteiten van eHerkenning worden uitgebreid en worden toepassingsmogelijkheden verbreed.

Acties

Realiseren ambitie 80% aansluitingen in 2014 en 10% in 2012

- > Opstellen en uitvoeren van implementatie- en communicatiebeleid richting overheidsdienstverleners, in samenspel met beheerorganisatie (2011 – 2014). Onder meer zal via aangesloten overheidsdienstverleners worden ingezet op communicatie naar potentiële eindgebruikers. Overdracht van de beheerorganisatie naar Logius (2012).
- > Barrières voor adoptie slechten, doorontwikkelen afsprakenstelsel en aansluiten van grote overheidsdienstverleners, waaronder de Kamers van Koophandel en de Belastingdienst⁴² (2011 – 2014).
- > Afspraken maken over de financiering van het stelsel eHerkenning voor na 2015 (2012).
- > Voordragen eHerkenning bij het Forum Standaardisatie als 'pas toe of leg uit' standaard (2012).

Uitbreiden functionaliteiten

- > Doorontwikkeling eHerkenning met nieuwe functionaliteiten, waaronder een digitale handtekening, het toestaan van machine-to-machine autorisatie, ketenmachtiging en éénmalige authenticatie bij meerdere dienstverleners (single sign on) (2012).
- > De resultaten van de Adviescommissie Authenticatie en Autorisatie⁴³ (A3) gebruiken om grootschalige toepassing en groei van het stelsel eHerkenning op middellange termijn te bewerkstelligen (2011 – 2014).

Verbreden van de toepassingsmogelijkheden

- > Opstarten pilots en waar mogelijk opschaling waardoor eHerkenning in toenemende mate wordt ingezet tussen overheidsorganisaties onderling en bij digitale dienstverlening tussen bedrijven onderling (2012 – 2014).
- > Inbrengen van eHerkenning in een grote Europese pilot op het gebied van elektronische identiteiten (2012 – 2013).

⁴¹ De contante waarde van de administratieve lastenverlichting die met eHerkenning kan worden bereikt kan in 2020 oplopen tot € 59,8 miljoen (Ecorys, 2011).

⁴² Hiertoe is eHerkenning onder meer opgenomen in het Nationaal Uitvoeringsprogramma (iNUP) waar zal worden samengewerkt met KING, het Kwaliteitsinstituut

2.6 Actielijn 1

Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken

Efficiënter werken door standaardisatie van het elektronische berichtenverkeer

Programma Ordering Elektronische Communicatie- markt

Aanleiding & doel

Standaardisatie van elektronische gegevensuitwisseling tussen bedrijven en overheden en tussen overheden onderling levert economische voordelen op. Door beschikbaarheid van open standaarden en afspraken over grootschalig (her)gebruik worden transactiekosten verlaagd en wordt de arbeidsproductiviteit verhoogd.

Resultaat

In de periode 2011 - 2015 wordt:

- > ingezet op beschikbaarheid en (her)gebruik van open standaarden bij elektronische gegevensuitwisseling tussen bedrijven en overheden.
- > grootschalig gebruik bevordert door duidelijkheid over open standaarden die de overheid zelf toepast.
- > open (markt)toegang gerealiseerd via ICT standaardisatie.

Acties

Beschikbaarheid en (her)gebruik van open standaarden

- > Beschikbaarheid open standaarden in topsectoren: efficiënter werken in de topsector logistiek door standaardisatie, als onderdeel van de aanpak voor een Open ICT Platform (medio 2012). Opschaling van deze aanpak naar andere topsectoren zoals Agro&food en Tuinbouw (2013 – 2015).
- > (Her)gebruik van open standaarden:
  - Jaarlijks overleg tussen bedrijfsleven en overheid over (her)gebruik van open standaarden, onder meer voor financiële dienstverlening (2012 – 2015).
  - Voorlichtingsbijeenkomsten voor bedrijven over toepassen van open standaarden bij elektronisch zakendoen met overheden (2012 – 2015).

Grootschalig gebruik door open standaarden als norm

- > Continueren College en Forum Standaardisatie met een verbreed en verdiept takenpakket door aandacht voor ketenstandaardisatie, semantische standaardisatie, internationale afstemming en overheidsbrede adoptie van open standaarden en basisvoorzieningen (2012 – 2015)⁴⁴.
- > Voor het Rijk wordt het 'pas toe of leg uit' principe ook in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) opgenomen (2012).
- > Voor overheden⁴⁵ blijven instrumenten⁴⁶ uit het actieplan Nederland Open in Verbinding beschikbaar ter ondersteuning van de adoptie van open standaarden via het 'pas toe of leg uit' principe (2012 – 2015).

Nederlandse Gemeenten.

⁴³ Deze adviescommissie heeft eind 2011 advies uitgebracht met bouwstenen voor grootschalige uitrol.

⁴⁴ Op basis van gedane evaluatie naar functioneren College en Forum Standaardisatie.

⁴⁵ Voor wat betreft mede-overheden valt dit binnen de resultaatsafspraken die het kabinet heeft gemaakt met gemeenten via het Nationaal Uitvoeringsprogramma (iNUP). Het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) gaat mede-overheden hierbij ondersteunen.

⁴⁶ Het betreft hier onder andere handleidingen, modelbestekken en best practices.

Acties (vervolg)*Realiseren van open (markt)toegang via ICT standaardisatie*

- Alle internetpagina's en e-mailadressen van de (Rijks)overheid zijn bereikbaar via de internet standaard IPv6 (2013). Hiertoe wordt in 2012 een monitor uitgevoerd naar invoering van IPv6 bij overheden en wordt binnen het Rijk gestuurd op voortgang via het interdepartementaal CIO overleg (2011 – 2013).
  - Internationaal afgestemde standaarden voor open toegang tot slimme energienetten zijn bekend (eind 2013).
-

2.7 Actielijn 1

Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken

Efficiënter en flexibeler werken door inzet van Cloud Computing

Programma Productiviteit en Cloud Computing

Cloud Computing

Aanleiding & doel

Versterken van productiviteitsgroei door (proces-)innovatie, efficiënter werken en regeldrukvermindering, door het benutten van de kansen van cloud computing voor ondernemers. Dit wordt onder andere bereikt door het waarborgen van een solide basis voor het gebruik van clouddiensten.

Resultaat

In 2015:

- > Maken ondernemers een bewuste afweging om daar waar mogelijk gebruik te maken van clouddiensten.
- > Is er een solide basis voor veilig en betrouwbaar gebruik van clouddiensten.

Acties

Bevorderen van bewust gebruik clouddiensten

- > Aansluiting bij de cloud computing strategie voor de Rijksoverheid van het ministerie van BZK⁴⁷ en Europese ontwikkelingen op het gebied van cloud computing, waaronder de nog te bepalen Europese Cloud Strategie. Deze ontwikkelingen optimaal benutten voor het Nederlandse Bedrijfsleven (2011 – 2014).
- > Productiviteit & Cloud Computing wordt opgenomen in de ICT roadmap van de topsectoren (2012).
- > Overheid helpt, in samenwerking met VNO-NCW en MKB-Nederland, ondernemers met de functionele eisen voor gebruik van clouddiensten door middel van een handreiking Cloud & MKB (2012).
- > Samen met wethouders behorende bij de ‘bedrijvige stad’, ‘de lerende stad’ en ‘de zorgende stad’ (thema’s uit de Digitale Steden Agenda.nl) wordt een actieplan vormgegeven om het gebruik van clouddiensten door ondernemers, onder meer het MKB, te versterken (2012 – 2013).

Waarborgen van een solide basis voor gebruik van clouddiensten

- > Onderzoek wijst uit waar risico’s voor het gebruik van clouddiensten zitten en hoe deze opgelost kunnen worden, zodat de kwaliteit wordt geborgd voor het gebruik van clouddiensten (2012).
- > Beschikbaarheid van clouddiensten en voorkomen van lock-in door gebruik van open standaarden, ten behoeve van een open dienstenmarkt (2012 – 2014).
- > Identificeren van de randvoorwaarden die geregeld moeten worden voor veilig en betrouwbaar gebruik. Op basis van extern onderzoek worden de maatregelen geïdentificeerd voor wet- en regelgeving en hoe deze geïmplementeerd kunnen worden (2012 – 2013).

Governance en sturing

- > Sturing op bovenstaande acties zal worden ingevuld via het High Level Overleg Digitale Agenda.nl. Deze vervangt de eerder in de Digitale Agenda.nl aangekondigde programmaraad (2011 – 2015).

⁴⁷ Zie ook de brief aan de Tweede Kamer over Cloud Computing (TK 2010 – 2011, 26 643, nr. 179).

2.8 Actielijn 1

Meer ruimte voor ondernemers om slimmer te werken

Groei en innovatie met Open Data als grondstof

Programma Open Data

Aanleiding & doel

Overheidsdata kan voor ondernemers waardevol zijn om te hergebruiken voor nieuwe toepassingen en diensten. Overheidsdata is echter vaak niet 'open' omdat ze bijvoorbeeld niet vindbaar of computerleesbaar is. Om ondernemerschap te stimuleren en ruimte te creëren voor innovatie wordt zoveel mogelijk overheidsdata beschikbaar gesteld aan ondernemers⁴⁸.

Resultaat

Het programma Open Data zal de volgende resultaten opleveren:

- > Overheidsdata komt beschikbaar voor ondernemers.
- > Overheidsdata wordt makkelijker vindbaar door ondernemers.
- > Het gebruik van overheidsdata wordt actief gestimuleerd.

Acties

Overheidsdata komt beschikbaar voor ondernemers

- > De datasets van EL&I waar behoefte aan is vanuit ondernemers, komen uiterlijk in 2015 beschikbaar volgens het principe 'open, tenzij'. Hiertoe wordt in 2012 binnen EL&I een Open Data Strategie ontwikkeld. In het kader daarvan worden in 2012 de relevante datasets geïnventariseerd.
- > In 2012 wordt binnen EL&I een pilot gestart met open data rond exportvoorwaarden voor de zaaizaden sector. Bij positief resultaat volgen in 2012 en 2013 projecten in andere exportsectoren.
- > Op verzoek van het bedrijfsleven worden door EL&I via een Nationale Satellietbeeldendatabank satellietbeelden als open data ter beschikking gesteld, zodat hiermee nieuwe toepassingen kunnen worden ontwikkeld⁴⁹ (2012 – 2014).
- > Het ministerie van BZK werkt aan de verdere ontwikkeling van het Open Dataportaal en zal andere overheden aansporen om hun data via dit portaal te ontsluiten (2011 – 2015).
- > Daarnaast gaat BZK belemmeringen wegnemen voor hergebruik van overheidsdata⁵⁰ door middel van wijziging van hoofdstuk Va van de WOB en door het ontwikkelen van een handreiking waarin het principe 'open, tenzij' nader wordt uitgewerkt⁵¹.

Overheidsdata wordt makkelijker vindbaar voor ondernemers

- > Via Antwoord voor Bedrijven is in 2011 een platform gelanceerd voor ondernemers waar zij applicaties kunnen plaatsen die gebaseerd zijn op overheidsdata van het Open Dataportaal van BZK. Dit platform wordt in 2012 gecontinueerd.

Open Data

⁴⁸ Veiligheidsgerelateerde, bedrijfsvertrouwelijke en tot personen te herleiden data vallen hierbuiten.

⁴⁹ Voor ontwikkeling van deze Nationale Satellietdatabank heeft EL&I 4 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de periode 2012 – 2014.

⁵⁰ Dit betreft belemmeringen op het gebied van kosten en gebruiksvoorwaarden.

⁵¹ Zie Kamerbrief "Hergebruik en Open Data", Kamerstuk 32802, nr. 2.

Acties (vervolg)

Het gebruik van overheidsdata wordt actief gestimuleerd.

- > Op 15 september 2011 is op initiatief van EL&I, BZK en OCW de Open Data-wedstrijd Apps voor Nederland van start gegaan. De resultaten en het eventuele vervolg worden in 2012 bekend gemaakt.
  - > Op 16 november 2011 is het Platform Open Data gelanceerd, in samenwerking met ECP-EPN. Dit platform zal wensen en eisen van ondernemers inventariseren met betrekking tot hergebruik van overheidsdata (2012 – 2013).
  - > Onderzoek naar potentiële hergebruikers van overheidsdata en de databronnen die zij willen gebruiken (2012).
  - > Door EL&I en BZK wordt een Kenniscentrum Open Data opgericht om beschikbare kennis over Open Data actief te delen (2012 – 2013).
  - > Door het Forum Standaardisatie wordt onderzoek gedaan naar Open Standaarden voor het beschikbaar stellen van Open Data (2012).
-

2.9 Actielijn 3

Digitale veiligheid en vertrouwen

Gebruikers kunnen veilig online

Een ICT infrastructuur met incasseringsvermogen & Programma Digiveilig

Veiligheid Online

Aanleiding & doel

Het is van belang dat de ICT infrastructuur in Nederland een hoge mate van weerbaarheid en continuïteit kent. Dit kan worden gerealiseerd doordat aanbieders en afnemers van diensten en infrastructuur preventieve beschermingsmaatregelen treffen. Daarnaast is een adequate respons in de vorm van crisismanagement noodzakelijk mocht er ondanks deze maatregelen grootschalige en ernstige uitval of verstoring optreden. Het ontbreken van voldoende vertrouwen kan een rem zijn op het gebruik van ICT en daarmee op economische groei en innovatie. Het doel van het programma Digiveilig is om in publiek privaatsverband de ICT veiligheid te vergroten en gebruikers te voorzien van informatie die een gerechtvaardigd vertrouwen mogelijk maken online.

Resultaat

In 2015 wordt de weerbaarheid en continuïteit van de ICT infrastructuur in Nederland als adequaat ervaren. Om dit te bereiken zal, in samenwerking met de sector en internationale partners, het pakket beschermingsmaatregelen actueel worden gehouden.

Daarnaast ervaren gebruikers, in het bijzonder kinderen en het bedrijfsleven, in 2015 een groter gerechtvaardigd vertrouwen bij het online gaan. Het onderdeel Digiveilig gaat zich via voorlichting en bewustwording richten op een veilig gebruik van de ICT infrastructuur. Dit onderdeel wordt ondergebracht bij het bestaande publiek-private Platform Internetveiligheid.

Acties

Continuïteit gewaarborgd door een ICT infrastructuur met incasseringsvermogen

In aanvulling op de in de Digitale Agenda.nl genoemde acties:

- > ICT response board: dit board wordt in 2012 operationeel als onderdeel van het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC), dat voor EL&I de functie van eerstelijns responsorganisatie vervult (2012 – 2015). In het ICT response board werken publieke en private partijen samen om effectief te kunnen reageren op verstoringen of dreigingen.
- > Nationaal Crisisplan ICT: de borging van het in 2011 opgestelde crisisplan wordt vanaf 2012 verder uitgewerkt door het ministerie van V&J. Het ministerie van EL&I draagt bij aan onderhoud, training en oefeningen (2012 – 2015).
- > Participatie in internationale activiteiten op het gebied van crisisrespons en deelname aan oefeningen, zoals CyberEurope 2012, ten behoeve van de voorbereiding op grensoverstijgende ICT crises (2012 – 2015).
- > Onderzoeksagenda cybersecurity: om Nederland voor te bereiden op toekomstige veiligheidsuitdagingen wordt onderzoek op het gebied van cybersecurity gebundeld in één samenhangende onderzoeksagenda, onder regie van de Cyber Security Raad (2012 – 2015).
- > Maatregelen responscapaciteiten: het vergroten van de weerbaarheid tegen uitval van telecommunicatie door implementatie van maatregelen ten behoeve van vitale sectoren en departementen (2012).

Acties (vervolg)

Programma Digiveilig: kennis over veilig gebruik van ICT

- > Aanpak van botnets: om botnetbesmetting bij klanten te bestrijden wordt een Clearinghouse ingericht. Hiermee worden besmette PC's gedetecteerd, effecten van de aanpak gemeten en wordt voorlichting verzorgd richting gebruikers (2012).
  - > Hotspots en mobiel internet: formuleren van technische veiligheidseisen die de telecomsector dient te implementeren, in combinatie met voorlichtingstips voor gebruikers (2012).
  - > Uitvoeren van een nulmeting naar de veiligheidsperceptie van internetgebruikers (zowel consumenten als het MKB) en het niveau van veiligheidsbewustzijn en handelingsbewustzijn (2012).
  - > Bij acties rondom E-privacy en het EU Safer Internet Programma wordt gericht informatie gegeven aan gebruikers over alle aspecten van het gebruik van ICT, waaronder privacy, misbruik van persoonsgegevens en het veilig online kunnen gaan. Kinderen vormen een speciale doelgroep. Onderdelen zijn onder andere de Safer Internet Day en instrumenten zoals de Meldknop.nl, waarmee ongewenste zaken op het internet gemeld kunnen worden.
  - > Ten behoeve van de doelgroep 'bedrijfsleven' wordt ten aanzien van veilig gebruik van ICT, samenwerking gezocht met de programma's Cloud Computing (2.7) en Digitale Vaardigheden Beroepsbevolking (2.10).
-

2.10 Actielijn 4

Kennis die Werkt

Voldoende digitaal vaardige werknemers

Programma Digitale Vaardigheden Beroeps- bevolking

E-Skills

Aanleiding & doel

Digitale vaardigheden⁵² voor het slim benutten van ICT worden steeds belangrijker maar het aanbod sluit kwalitatief en kwantitatief onvoldoende aan op de vraag. Hierdoor loopt Nederland kans in de toekomst minder te kunnen profiteren van ICT, zowel qua toepassing als qua ontwikkeling. Daarom wordt, samen met bedrijfsleven, onderwijs en overheid, een adequaat aanbod van digitale vaardigheden gerealiseerd. Met meer en betere digitale vaardigheden wordt zowel het innovatievermogen als de arbeidsproductiviteit verhoogd.

Resultaat

In 2015:

- > Is het belang van digitale vaardigheden onderkend door *werkgevers*, in het bijzonder binnen topsectoren, en investeren zij hierin.
- > Beschouwen *werknemers* digitale vaardigheden als een kernwaarde voor hun inzetbaarheid.
- > Is aangesloten op bestaande initiatieven op het terrein van digitale vaardigheden, met name gericht op *scholing*.

Het programma richt zich op de beroepsbevolking van 25 – 67 jaar, werkzaam in de economische topsectoren, bouw, detailhandel, het MKB, de Rijksoverheid of het onderwijs en wordt nader vormgegeven in samenhang met het programma Digiveilig. Hiertoe wordt de strategische raad Digivaardig & Digiveilig ingesteld.

Acties

Belang digitale vaardigheden onderkend door werkgevers

- > Onderzoek naar het belang van digitale vaardigheden op het werk en de relatie tussen eSkills en innovatie (2012).
- > Impact assessments over belang digitale vaardigheden voor topsector creatieve industrie en drie nog te kiezen (top)sectoren (2011 – 2012).
- > Via de in de topsectorenaanpak aangekondigde Human Capital Agenda's, aanpakken van tekort aan digitaal vaardige werknemers (2012 – 2013).
- > Implementatie European Competence Framework⁵³ (eCF) in Nederland, inclusief gebruik door bedrijfsleven, publieke sector en ICT opleidingen. Het Rijk gaat eCF hanteren bij aanbesteding van ICT professionals (2012).
- > Opstellen eenduidige begripdefinities voor digitale vaardigheden en eSkills, afgestemd in Europa (2012).
- > Aanpak digitale vaardigheden in het MKB, inclusief verkennen deelname aan het MBA programma Business & IT (2012).

52 Digitale vaardigheden omvatten digitale basisvaardigheden (Digital literacy), vaardigheden die elke werknemer nodig heeft om zijn werk te doen (ICT user skills) en vaardigheden die inzet van ICT en de bedrijfsstrategie verbinden (eSkills). Zie ook de ICT vaardighedenpiramide (Digitale Agenda.nl, pag. 35).

53 Het eCF is een competentieschema waarin per beroep wordt beschreven aan welke competenties moet worden voldaan om dit beroep goed te kunnen uitoefenen.

Acties (vervolg)

Digitale vaardigheden zijn een kernwaarde voor werknemers

- > Verbreding van de Maatschappelijke Digistage naar de beroepsbevolking, in samenwerking met het UWV en marktpartijen (2012 – 2013).
- > Aanpak digitale vaardigheden voor betere inzetbaarheid werknemers aan de onderkant van de arbeidsmarkt (2013).

Aansluiten op bestaande initiatieven, met name gericht op scholing

- > Opname van ICT in curricula van de in de topsectorenaanpak aangekondigde Centres of Expertise (HBO) en Centra voor Innovatief Vakmanschap (MBO) (2012 – 2013).
  - > Met Kennisnet bevorderen van innovatie in het onderwijs, in het bijzonder door het versterken van digitale vaardigheden van leraren (2012 – 2013).
  - > Aansluiten bij het convenant tussen overheid en bedrijfsleven over de aanpak van laaggeletterdheid bij volwassen vanuit de bijdrage die digitale vaardigheden voor de beroepsbevolking hieraan kunnen leveren (2012 – 2013).
  - > Ondersteuning van landelijke initiatieven voor het bevorderen van instroom studenten in ICT opleidingen (2013).
-

